

Водорезова Сусанна Робертівна

молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України

Іобідзе Данило Михайлович

студент Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Наукова робота присвячена аналізу стану реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових установ, пошуку оптимальної моделі такого регулювання.

Ключові слова: ринок небанківських фінансових послуг, державне регулювання, модель фінансового сектору.

Vodoriezova Susanna

Junior researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

Iobibze Danilo

Student of Juridical Personnel Training Institute for the Security Service of Ukraine

Yaroslav Mudryi National Law University

REFORMING STATE REGULATION OF NON-BANK FINANCIAL INSTITUTION MARKETS

The scientific work is devoted to the analysis of the process of reforming the state regulation of the markets of non-bank financial institutions, the search for the optimal model of such regulation.

Keywords: non-bank financial services market, government regulation, financial sector model.

Серед основних цілей, які ставляться для реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових установ – забезпечення безпеки клієнтів, зниження системних ризиків, чесність при наданні послуг і ефективність роботи компаній, а також захист споживачів послуг і інвесторів. Секторальна модель регулювання фінансового сектору стає все менш популярною. Їй на зміну приходить інтегрована модель: саме її пропонується імплементувати і в Україні. Необхідність проведення глибоких реформ, які дозволять переломити ситуацію і перейти від деградації сектора до його інтенсивного розвитку, обумовлена також поточною економічною ситуацією. Тому варто розставити пріоритети: з чого почати і яким шляхом іти?

На етапі наближення національного ринку небанківських фінансових послуг до європейської моделі регулювання важливим кроком стало прийняття Нацкомфінпослуг 19 березня 2015 р. Стратегії реформування державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг на 2015–2020 роки № 499 (далі – Стратегія) [1]. Метою цього консолідованого документа, що поєднав у одну програму напрями реформ усіх сегментів ринку небанківських фінансових послуг, є забезпечення сприятливих умов для їхнього подальшого розвитку, підвищення інвестиційної привабливості та відновлення довіри споживачів. Досягнення визначеної мети буде здійснюватися за такими стратегічними напрямками:

- дерегуляція на ринку небанківських фінансових послуг та спрощення регуляторного середовища;
- удосконалення діяльності регулятора й підвищення ефективності державного нагляду;
- захист інтересів споживачів та відновлення довіри до ринку;
- регуляторний вплив на розвиток ринку (пріоритети) [2].

12 вересня 2019 року Верховна Рада ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» [3], метою якого є скорочення кількості регуляторних та контролюючих органів на ринках небанківських фінансових послуг шляхом розподілу функцій Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, між іншими органами, що

здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг. З метою законодавчого закріплення перерозподілу та консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг зазначені зміни передбачають передачу повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, у частині регулювання та нагляду у системі накопичувального пенсійного забезпечення, регулювання та нагляду за функціонуванням фінансово-кредитних механізмів і управлінні майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Решту повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, пропонується передати до Національного банку України.

Законодавство було розроблене для створення основи для подальшого зміцнення довіри до ринку фінансових послуг, посилення захисту та зменшення витрат клієнтів; зменшення кількості органів нагляду; зниження рівня шахрайства та корупції; та в результаті – створення рівних умов гри для розвитку конкуренції та прискорення розвитку ринку фінансових послуг, таким чином готуючи підґрунтя для приватних інвестицій [4].

Варто зазначити, що модель регулювання, закріплена цим законом, передбачає відмову України від розділення органів, відповідальних за ринки банківських послуг, страхових послуг та ринки цінних паперів. Як вбачається, зазначена модель заснована на міжнародному досвіді та є найбільш життєздатною у реаліях сьогодення. Зазначена модель була впроваджена на багатьох ринках протягом останніх двох десятиліть. Наразі нормативно-правова база принаймні 18 країн членів ЄС в фінансовому секторі заснована на частково чи повністю інтегрованих моделях регулювання. Це викликане дедалі більшим рівнем технологічності, складності та динамічності фінансового ринку. Руйнування кордонів між фінансовими продуктами, виникнення фінансових груп та переміщення фінансових ризиків між сегментами ринку створили можливості для тлумачення законодавства на власну користь та зловживання ним. Інтегрована модель регулювання була визнана як найбільш придатна для стримування та мінімізації таких можливостей. У процесі розвитку фі-

нансових ринків та досвіду в сфері регулювання в Україні, можливо, виникне необхідність зміни моделі регулювання у майбутньому [4].

Узагальнюючи, можна говорити про те, що законодавець ставить такі цілі для реформ: зберегти старий ринок фінансових послуг, посиливши контроль за ним, а не обмежуючи; відійти від концепції регулювання підзаконними нормативно-правовими актами та створити єдиний закон, який дав би базу основним напрямкам роботи; запровадити європейський досвід функціонування, посилаючись на діловий досвід країн ЄС та врахувати помилки попередників. Проте, як показує практика формулювання закону не завжди відповідає його високій меті, тому напевно невідомо, які зміни чекають підприємців на ринку фінансових послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегія реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг на 2015–2020 роки: затв. розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг від 19.03.2015 р. № 499. URL: <http://nfp.gov.ua/news/918.html>

2. Клименко К. В., Колосов І. П. Напрями реформування державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2017. Вип. 2. С. 97-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2017_2_9

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.09.2019 р. № 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20/card2#Card>

4. Какконен С. Как завершить реформирование финансового сектора в Украине. *Экономическая правда*. 2018. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2018/11/15/642651/>

REFERENCES

1. Stratehiia reformuvannia derzhavnoho rehulivannia rynkiv nebankivskykh finansovykh posluh na 2015–2020 roky: zatv. rozporiadzhenniam Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniuie derzhavne rehulivannia u sferi rynkiv finansovykh posluh vid 19.03.2015 r. № 499. URL: <http://nfp.gov.ua/news/918.html>

2. Klymenko, K. V., Kolosov, I. P. (2017). Napriamy reformuvannia derzhavnoho rehulivannia rynku nebankivskykh finansovykh posluh v Ukraini.

Naukovi pratsi NDFI - Scientific works of the SRFI, issue 2, 97-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2017_2_9 [In Ukrainian].

3. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia funktsii iz derzhavnoho rehuliuвання rynkiv finansovykh posluh: Zakon Ukrainy vid 12.09.2019 r. № 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20/card2#Card>

4. Kakhkonen, S. (2018). Kak zavershit reformirovaniye finansovogo sektora v Ukraine. *Ekonomicheskaya Pravda - The economic truth*. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2018/11/15/642651/> [In Russian].

Водорезова Сусанна Робертівна

молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України

Хмельова Валерія Олександрівна

студентка господарсько-правового факультету

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ ЧАСТКОВОЇ КОНСОЛІДОВАНОЇ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗА НЕБАНКІВСЬКИМИ ФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ

В цій доповіді розкривається питання реформування в Україні ринку небанківських фінансових установ, а саме перехід на часткову консолідовану модель регулювання за ними, адже процес інтеграції до Європейського Союзу вимагає внесення змін до національного законодавства та його гармонізації з нормами ЄС. Розкриваються переваги та недоліки введення такої моделі регулювання в Україні.

Ключові слова: консолідована модель, небанківські фінансові установи, система нагляду, реформування.

Vodoriezova Susanna

Junior researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine